SKATTENYTT

Officiellt organ för Taxeringsnämndsordförandenas Riksförbund

Nr 7/1953 Årgång 3

DISTRIBUTÖR AV
MEDDELANDEN FRÅN RIKSSKATTENÄMNDEN

Om avdrag för nedskrivning av fordringar i rörelse

av taxeringsintendenten Ernst Annell

Bestämmelserna om avdrag för nedskrivning å fordringar i rörelse, som återfinnas i anvisningspunkt 10 till 29 § kommunalskattelagen, äro allmänt hållna och ge därför obetydlig vägledning, om man vill ha svar på frågan när avdragsrätten inträder och hur långt den sträcker sig. Man är därför hänvisad till praxis för att få frågan besvarad.

När jag i det följande talar om fordringar bortser jag från fordringar hos banker, sparbanker, försäkringsbolag och andra företag som driva penningrörelse. Hos sådana företag jämställas fordringar med varulager och en tämligen fri värdering medgives därför. Vid varulagervärderingen behöver inte nedskrivning göras på varje särskilt varuslag utan en nedskrivning med ett totalbelopp på hela varulagret godtages. På samma sätt kunna företag som driva penningrörelse få avdrag för nedskrivning av fordringar även om nedskrivningen gjorts med ett totalbelopp på hela fordringsbeståndet.

För övriga företag gäller som huvudregel att *avdrag kan medgivas allenast om bestämd fordran eller bestämda fordringar nedskrivits i räkenskaper*. Däremot medgives som regel inte avdrag om nedskrivning skett med ett totalbelopp på hela fordringsbeståndet (s. k. generell avskrivning).

Förutom detta bokföringstekniska villkor för avdragsrätten gäller att skattskyldig skall visa att förlust på viss fordran eller vissa fordringar är sannolik. Tidigare medgavs avdrag först då förlust på fordran konstaterats, men numera uppställas icke så stränga krav för avdragsrätt.

Jag skall nu behandla några spörsmål som man kan behöva taga ställning till i

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:13:34

det praktiska taxeringsarbetet. Kan indirekt nedskrivning på fordringar godkännas? Den indirekta nedskrivningen innebär, att man ej nedskriver fordringen direkt utan i stället lägger upp ett motkonto för förlustrisken, vilket ingår i balansräkningens skuldsida. Ett sådant förfaringssätt kan ibland anses lämpligt, exempelvis därför att rörelseidkaren ej vill att avskrivningen skall framträda på kundens konto. Om kunden vill se på sitt konto och då finner att man nedskrivit hans fordran kan detta kanske medföra tråkigheter. Ur skattesynpunkt synes det indirekta nedskrivningsförfarandet böra godtagas under förutsättning att motkontot specificeras så att det av räkenskaperna framgår, vilka fordringar som nedskrivits.

Den nu berörda frågan sammanhänger nära med spörsmålet om avdrag kan medgivas för förlustrisker på diskonterade växlar. Om växlar diskonteras försvinna de ju ur räkenskaperna, varför en direkt nedskrivning ej kan göras. Den omständigheten att avdraget för förlustrisker på vissa diskonterade växlar måste grunda sig på en reservering som ingår i balansräkningens skuldsida, bör ej vara hinder för avdragsrätt. Därutöver kräves emellertid att rörelseidkaren lämnar godtagbar utredning om att förlust på viss eller vissa diskonterade växlar är sannolik.

Ibland yrkas avdrag för nedskrivning å fordringar därför att kunderna äro berättigade till kassarabatt, varför fordringarna icke komma att inflyta med fullt belopp. I princip synes ingenting vara att invända mot ett sådant yrkande, om den skattskyldige visar i vilken utsträckning kunderna bruka utnyttja möjligheterna att erhålla kassarabatter. Därigenom kunna de ju visa att fordringen inte har fullt värde. Om ett sådant yrkande framställes och om rörelseidkaren själv brukar erhålla kassarabatter på sina fordringar, bör han emellertid inte redovisa dessa skulder med fullt belopp utan reducera dem med påräknelig kassarabatt.

Det förekommer att avdrag yrkas för nedskrivning av fordringar med den motiveringen att fordringen inte är räntebärande. Som regel bör ett sådant yrkande ej godkännas. Förlustrisk på fordringen föreligger ju inte därför att ränta inte utgår. Skulle man vilja minska värdet å fordringar därför att de till betalningsdagen löpa utan ränta, borde ju liknande reducering göras av räntefria skulder, vilket knappast överensstämmer med bokföringspraxis i vårt land.

I vissa fall brukar man frånträda den förut omnämnda huvudregeln att den räkenskapsmässiga nedskrivningen skall avse bestämda fordringar och medgiva avdrag för generella avskrivningar å fordringar. Vissa prövningsnämnder ha tidigare medgivit avdrag för nedskrivning å avbetalningsfordringar med 10 % å utestående fordringsbelopp. Riksskattenämnden har emellertid förklarat att sådan avdragsrätt icke föreligger i fråga om kundfordringar inom bilhandeln. Riksskattenämndens meddelande har följande lydelse:

"I framställning till riksskattenämnden har en taxeringsintendent begärt ett uttalande av nämnden, huruvida några schabloner kunde rekommenderas för godkännande av generell avskrivning å avbetalningsfordringar vid taxering av företag inom bilbranschen år 1952. Liknande framställningar ha gjorts även av representanter för bilhandeln.

Riksskattenämnden, som i denna fråga hört vissa taxeringsmyndigheter, har enligt beslut den 13 oktober 1952 funnit utredningen i ärendet *icke* giva fog för med-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:13:34

delande av generell anvisning beträffande handeln med bilar om rätt för vederbörande skattskyldiga att vid 1952 års taxering åtnjuta avdrag för nedskrivning å kundfordringar. Frågan härom borde sålunda bedömas med hänsyn till utredningen i varje särskilt fall."

Inom vissa branscher har man efter detta uttalande känt sig oviss om avdrag för generella nedskrivningar över huvud kan medgivas, och det är närmast därför som denna tidskrift bett mig skriva något om det nuvarande rättsläget. För egen del tror jag att de fall då avdrag för generella nedskrivningar kan medgivas kunna sammanföras i två huvudgruper. Den ena omfattar sådana fall, då förlustrisken är påtaglig men då antalet fordringar i förhållande till företagets omsättning är så stort, att det skulle vara obilligt att vidhålla kravet att nedskrivningen skulle avse vissa bestämda fordringar. Avdrag för generell nedskrivning å fordringar kan under sådana omständigheter medgivas även å andra fordringar än avbetalningsfordringar.

Såsom typfall inom denna grupp kan anföras ett företag vars nedskrivningar varit föremål för Regeringsrättens prövning. Detta företag som drev grosshandelsrörelse, hade omkring 12.000 kunder och hade vid utgången av ett beskattningsår omkring 2.400.000 kr i kundfordringar och kundväxlar. Avdrag för generell nedskrivning å dessa fordringar medgavs av Regeringsrätten med 10 % av totala fordringsbeloppet. (R. Å. 1950: not Fi 1.)

Den andra huvudgruppen av fall då avdrag för generell nedskrivning kan medgivas innefattar avbetalningsfordringar inom branscher, där köparen kan välja mellan att betala ett lägre pris vid kontantköp och ett högre vid avbetalningsköp. I sådana fall har den merkostnad som avbetalningsförsäljningen medför i förhållande till kontantförsäljningen kommit till uttryck i prisskillnaden. Om kontantköparen får köpa varor till 10 % lägre pris än avbetalningspriset och om säljaren därför upplägger en reserv för kostnader och förlustrisker å avbetalningsfordringar med 10 % av totalbeloppet av utestående avbetalningsfordringar, bör avdrag för en sådan reservering medgivas vid taxeringen.

Inom åtskilliga branscher förekommer officiellt olika priser vid avbetalnings- och kontantförsäljningar. Inom bilbranschen har detta hittills icke varit fallet och detta torde hava varit en bidragande orsak till att riksskattenämnden icke inom denna bransch velat förorda avdrag för generella nedskrivningar å fordringar.

Jag kan väl förstå om bl. a. bilhandlarna skulle finna de i denna redogörelse angivna förutsättningarna för avdragsrätt för generella nedskrivningar väl snäva. Man kan framhålla att bevisning om sannolika förluster på särskilda fordringar ofta kan förebringas först då kunden underlåtit att fullgöra sina förpliktelser, vilket medför att säljaren får göra nedskrivningen senare än vad som företagsekonomiskt är riktigt. Det kan vidare göras gällande att han icke kan göra reserveringar för de merkostnader under avbetalningsperioden som ofta blir en följd av avbetalningssystemet. Häremot kan invändas att man inom avbetalningsbranschen torde kunna få avdrag för reserveringar för merkostnader och förlustrisker vid avbetalningsförsäljningar under förutsättning att man i stället för att lämna smygrabatter åt kontantköpare öppet tillämpar skilda priser vid kontantförsäljning och vid avbetalningsaffärer.

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-13 01:13:34